

משרד מבקר המדינה

דיו וחשבון
על הביקורת במועצה האזורית
הדר־השרון

ירושלים, חשון תשכ"ו - נובמבר 1965

משרד מבקר המדינה
אגף א' לביקורת הרשויות המקומיות

דין וחשבון מס' 4
על הביקורת במועצה האזורית
הדר־השרון

ירושלים, חשון תשכ"ו - נובמבר 1965

דין וחשבון זה מסכם את הביקורת שערך משרד מבקר המדינה על פעולותיה של המועצה האזורית הדר-השרון עד סוף 1964/65. הביקורת הסתיימה באוגוסט 1965. הממצאים שהועלו במהלך הביקורת נמסרו לראש המועצה, לטיפול. דין וחשבון זה כולל את ממצאי הביקורת העיקריים. הדין וחשבון הקודם על הביקורת במועצה האזורית הדר-השרון הוצא ביוני 1960.

המועצה, תחומה ואוכלוסייתה

- 2 המועצה האזורית הדר-השרון כוללת 9 ישובים: 8 מושבי עובדים (בני-דרור, חרות, כפר-הס, כפר-יעבץ, משמרת, עזריאל, עין-ורד ופורח) וכפר עובדים אחד (עין-שריד). בתחום המועצה נמצאים גם שני מוסדות נוער.
- 3 תחום המועצה משתרע על 32,765 דונם, מהם 26,885 דונם אדמה חקלאית, 5,440 דונם שטח בנוי (כולל 170 דונם איזור העשייה) ו-440 דונם שטחי יער.
- 4 לפי נחוני המועצה מנחה האוכלוסייה בסוף מרס 1965 כ-4,100 נפש. בתחום המועצה כ-1,000 מפרנסים, מהם 800 חקלאים ו-200 עוסקים בשירותים, במסחר ובחרושה.
- 5 המועצה הנוכחית, המכהנת מאוקטובר 1964, מונה 21 חברים, מהם 3 נציגי הישוב עין-שריד שמונו על-ידי שר הפנים בנובמבר 1964. ישובי המועצה מיוצגים בה כלהלן: חרות, כפר-הס, עין-ורד, עין-שריד ופורח - על-ידי 3 נציגים כל אחד; משמרת ועזריאל - על-ידי 2 נציגים; בני-דרור וכפר-יעבץ - על-ידי נציג אחד כל אחד. ליד המועצה פועלות 11 ועדות. משרד המועצה נמצא בחל-מונד.
- 6 - הקננת ארגון לשכות הסעד (תפקידי המנהל וועדת הסעד), חשכ"ד - 1963, קובעות כי רשות מקומית חקים ועדה סעד אשר תיעץ לה ולמנהל בעייני שירותי הסעד בתחום הרשות המקומית. נמצא, כי ועדת הסעד של המועצה שנבחרה בדצמבר 1964 לא הייתה פעילה כלל. גם ועדת הסעד הקודמת לא פעלה מאז דצמבר 1958.

7 בסוף מרס 1965 העסיקה המועצה 21 עובדים, מהם 12 במשרות חלקיות. 6 עובדים הועסקו במינהל, והשאר - בשירותים. עוד העסיקה המועצה, בעבודות יזומות, 5 פועלים מוגבלים בכושר עבודתם, בהשתתפות משרד העבודה בשכרם.

8 - בכרססת האישיה של העובדים, המנוהלה במועצה, אין נרשמים ימי החופשה המגיעים לעובד, ולא חאריכי היעדרותו מחמת יציאתו לחופשה רגילה או מחמת מחלה. התעודות הרפואיות בדבר מחלה העובדים אינן נשמרות בחיקיהם האישיים אלא מחויקות בחיקים שונים; במספר מקרים לא נמצא כלל תיעוד על היעדרות מסיבת מחלה.

פעולות המועצה

9 הוצאה המועצה בחקציב הרגיל בשנת 1964/65 הסהכמה ב-686,600 ₪ וההוצאה בחקציב הבלחי רגיל באוחה שנה - ב-393,600 ₪.

שירותים מקומיים

10 הוצאה המועצה על שירותים מקומיים בשנת 1964/65 הסהכמה ב-251,100 ₪ בקירוב - 37% מהוצאה החקציב הרגיל; כ-118,000 ₪ מההוצאה על שירותים מקומיים מהווח השתחפות המועצה בהוצאות השירותים שניתנו על-ידי הוועדים המקומיים. מרבית השירותים המקומיים - האורת רחובות, שמירה, הדרכה חקלאית ואספקת מים - ניתנים על-ידי הישובים עצמם, והמועצה משתחפת בהוצאות שירותים אלה. השירותים הניתנים על-ידי המועצה הם: פיקוח חברואי ווטרינרי באמצעות מפקח חברואה ורופא וטרינרי, במשרות חלקיות, וכן מלחמה במזיקים. לכפר העובדים עין-שריד מספקת המועצה אה כל השירותים המקומיים, לרבות אספקת מים. המועצה מאוגדת, יחס עם עוד 6 רשויות מקומיות, ב"איגוד ערים אזור השרון - מכבי אש ומגן-דוד אדום" וכן, יחד עם עוד 8 רשויות מקומיות,

ברשות ניקוז נחל פולג. מינהל ההדרכה של משרד החקלאות מקיים ברעננה מעבדה אזורית, לבדיקה טיב האדמות שברשות המשקים שבמועצה וברשויות מקומיות סמוכות. המינהל מדריך את משקי האיזור בדבר הגידולים האפשריים באדמותיהם ובדבר השימוש היעיל במים, להשקייחן; המועצה משתתפת בחצאות המינהל על שירות זה.

11 שירותי הכנון ובניין ניתנים לתושבי האיזור על-ידי הוועדה המקומית לבנייה ולחכנון עיר "שרונים" שבנתניה, בה משתתפת המועצה יחד עם עוד שש רשויות מקומיות באיזור השרון. הכניות הבנייה מועברות לוועדה באמצעות המועצה, והיא גם גובה את מסי הבנייה בשביל הוועדה. המועצה מעסיקה שרטט במשרה חלקית. הוועדה מטפלת בהכנת חכנית מיתאר בחחום המועצה, שתאחד את התכניות המפורטות שהיו קיימות עד כה. המועצה מחייבת את ועדי הישובים שבחחומה ב-7% מהיקף הוצאות הבנייה הציבורית שהיא מבצעת למענם. חלק מהכנסה זו מועבר לוועדה המקומית.

12 - תקנות מחלוח בעלי-חיים (בתי-שחיטה לעופות), חש"ך-1960 קובעות, כי לא ישחט אדם ולא ירשה לשחוט עוף וכן לא יעסוק בפעולות לוואי, מחוץ לבית-שחיטה, פרט לשחיטה לצורך עצמי. להוציא את כפר-הס, אין בישובי המועצה בית-שחיטה לעופות, והשחיטה מבוצעת בהם ללא פיקוח וטרינרי מטעם המועצה.

13 - הפקח התברואי של המועצה שולח, בעקבות ביקוריו, התראות לתושבים בדבר סילוק מפגעים הברואיים. משרד מבקר המדינה דן עם המועצה על הצורך בניהול רישום על פעולות מעקב אחר מילוי דרישותיה מצד התושבים.

אחזקת רכוש

14 בתחום המועצה דרכים ציבוריות באורך של 36 ק"מ בקירוב, מהם 22 ק"מ כבישים סלולים; 9 ק"מ מהכבישים נמצאים בהחזקת המשותפת של המועצה ומ"צ. בבעלותה או בחכירתה של המועצה - בנייני משרדה, 4 בנייני חינוך בחל-מונד, בכפר-יעבץ ובעין-שריד; מטבח הזנה בכפר-יעבץ, מבנה למטבח וחדר אוכל במוסד לנוער ליד כפר-הס; מבנה מרכז לנוער, ליד כפר-הס; באר אחת בעין-שריד; מבנה בית-מטבחים לשעבר במושב חרות - בשטח כולל של 3,800 מ"ר; 2 מגרשים בשטח כולל של 12.5 דונם; גנים ציבוריים ושני בתי-עלמין.

15 - נמצא, כי בית-העלמין הישן, ליד חל-מונד, בשטח של כ-6 דונם, טרם הועבר על שם המועצה ואף לא נרשם בפנקס המקרקעים שלה.

16 - בשנת 1955 החלה המועצה להכשיר שתי חלקות אדמה בשטח כולל של 50 דונם, שבבעלות הקרן הקיימת לישראל, ולנטוע עליהן עצי חרובים. להחקנה מתקני השקיה ולנטיעת עצים הוציאה המועצה בשנים 1955/56 עד 1960/61 סכום כולל של 6,300 ל"י, שמומן ממלוות. המועצה לא ערכה עם קק"ל חוזה חכירה, לשם הבטחת זכויותיה בנכס, ובשנת 1964 העביר מינהל מקרקעי ישראל את השטח לגוף ציבורי אחר, והמועצה נאלצה לנטוש את המסע.

17 - המועצה מחזיקה זה שנים רבות במגרשים שעליהם הקימה בניינים ציבוריים, מבלי שחתמה חוזה-חכירה עם מינהל מקרקעי ישראל, בעלי המגרשים. המועצה הסבירה, כי רכישת זכויות חכירה כרוכה כעת בהוצאות כספיות ניכרות שהיא אינה יכולה לעמוד בהן. משרד מבקר המדינה העיר למועצה, שהעדר הסדרת יחסי החכירה אינו מתיישב עם דרישות המינהל החקין וגם אינו צריך לבוא במקום קביעת תנאים כספיים נאותים בין שני גורמים ציבוריים. המשרד הביא דעתו זו גם לידיעת מינהל מקרקעי ישראל.

16 - Xⁿ
(678)

שירותים ממלכתיים

- 18 הוצאת המועצה על שירותים ממלכתיים בשנת 1964/65 הסתכמה ב-365,360 ₪ - כ-53% מהוצאת החקציב הרגיל.

חינוך

- 19 בחום המועצה שני בתי-ספר יסודיים אזוריים - ממלכתי בתל-מונד וממלכתי-דחי בכפר-יעבץ. בשני בתי-הספר למדו בשנת הלימודים חשכ"ה 963 חלמידים ב-33 כיתות, ובכל אחד מהם פועל ועד חינוך; הוועדים המקומיים משמשים בתור רשות חינוך מקומית.
- 20 בשנת הלימודים חשכ"ה התקיים בבית-הספר הממלכתי-דחי יום לימודים ארוך לכל הילדים, בו נמשכו הלימודים כשעתיים לאחר שעות הלימוד הרגילות. אותו בית-ספר נמנה עם בתי-הספר הסעונים סיפוח, ובמסגרת זאת קיבל בשנת הלימודים חשכ"ה משרד החינוך והתרבות הקצבות מיוחדות בסכום כולל של 7,300 ₪ לספרי לימוד, מכשירי כתיבה וחומרי מלאכה. עוד השתתף משרד החינוך והתרבות בהוצאות הכלליות של בית-הספר, בשיעור של 5 ₪ לכיתה לחודש וב-55% מהוצאות בדק הבית.
- 21 חשעה ילדים מישובי המועצה, מהם אחדים חרשים-אילמים, למדו בחשכ"ה בבתי-ספר מיוחדים בנתניה ובגבעת-חיים; המועצה האזורית ומשרד החינוך והתרבות נשאו במשותף בהוצאות הסעת ילדים אלה לבתי-הספר. עוד מטפלת המועצה בהסעת החלמידים מהישובים לבתי-הספר היסודיים שלה; משרד החינוך והתרבות משתתף בשיעורים מ-50% עד 100% בהוצאות הסעתם; יתרת ההוצאה-מכוסה על-ידי ועדי הישובים.

- 22 ליד בית-הספר הממלכתי-דחי בכפר-יעבץ מקיימת המועצה מטבח להזנת ילדים, שבו ניתנו בשנת הלימודים חשכ"ה אוזוחות יומיות ל-520 ילדים בקירוב. בשנת 1964/65 הוציאה המועצה על הזנת ילדים 45,840 ₪,

הדר-השרון

שכוסו: על-ידי משרד החינוך והתרבות - 24,210 ₪, על-ידי הוועדים המקומיים (הורים) - 18,010 ₪, ועל-ידי המועצה - 3,620 ₪.

23 בפגרת הקיץ חשכ"ד קיימה המועצה קייטנה בכפר-יעבץ, שבה השתתפו 160 ילדים. הוצאת הקייטנה בשנת 1964/65 הסתכמה ב-8,200 ₪, וכוסתה: על-ידי הממשלה - 2,930 ₪, על-ידי ועדים (הורים) - 2,160 ₪, על-ידי איגוד המושבים - 420 ₪ ועל-ידי המועצה - 2,690 ₪. בפגרת הקיץ חשכ"ה השתתפו בקייטנה 200 ילדים.

24 - המועצה אינה נוהגת לערוך ספירת מלאי של מצרכי ההזנה שבמטבח בסוף כל חודש, כנדרש על-פי הוראות משרד החינוך והתרבות, לשם השוואת המלאי בעין אל הרישום.

25 בתחום המועצה 9 בני-ילדים, בהחזקתם של הוועדים המקומיים. בשנה הלימודים חשכ"ה ביקרו בגנים אלה 320 ילדים, מהם 111 בגיל לימוד-חובה. בגני-הילדים ניחנה יום-יום כוס חלב לילדים. משרד החינוך והתרבות השתתף בהוצאה זו ב-40 אג" לילד לחודש.

26 בשנה הלימודים חשכ"ה למדו 216 תלמידים מישובי המועצה בבתי-ספר על-יסודיים שמחוץ לתחומה. המועצה השתתפה בשכר-לימוד מודרג של 54 תלמידים שלמדו בבתי-ספר חקלאיים, ושל 29 תלמידים שלמדו בבתי-ספר על-יסודיים אחרים. המועצה טיפלה גם בענייני הנחות משכר-לימוד של יתר התלמידים.

27 ההוצאה לשירותי חינוך בשנת 1964/65 הסתכמה ב-240,200 ₪ - 35% מהוצאת התקציב הרגיל. ההוצאה כוסתה: מהשתתפות הממשלה - 107,200 ₪, מהשתתפות ועדים מקומיים (הורים) ומוסדות - 115,900 ₪, ומכספי המועצה - 17,100 ₪.

תרבות

28 המועצה מארגנת שיעורי ערב לעברית למבוגרים, חוגים לתנ"ך, לתרבות תורנית, לדרמה ולמחול. עוד מקיימת המועצה אירועים בימי העצמאות והזכרון. המועצה מקיימת מועדון לתלמידי בתי-ספר יסודיים וכן מרכז נוער, שבהם מתקיימים חוגים שונים. בפעולות מרכז הנוער השתתפו בהשכ"ה כ-120 חלמיד.

29 ההוצאה על פעולות תרבות בשנת 1964/65 הסתכמה ב-26,800 ₪ - 4% מהוצאת התקציב הרגיל - וכוסחה: מהשתתפות הממשלה - 8,100 ₪, מהשתתפות הוועדים המקומיים ומוסדות - 13,100 ₪, ומכספי המועצה - 5,600 ₪.

בריאות

30 שירותי מגן-דוד אדום ניהנים על-ידי "איגוד ערים אזור השרון - מכבי אש ומגן-דוד אדום", שבו מאוגדות 9 רשויות מקומיות. השתתפות המועצה בהוצאות האיגוד בשנת 1964/65 הסתכמה ב-1,030 ₪. המועצה מקציבה סכומים לקופות-חולים, לאגודת "אילן", לאגודה למלחמה בסרטן ולליגה למלחמה בשחפת. עוד משתתפה המועצה בהוצאות אישפוז מקרי-סעד.

31 ההוצאה לשירותי בריאות בשנת 1964/65 הסתכמה ב-10,070 ₪ - 1.5% מהוצאת התקציב הרגיל - וכוסחה: מהשתתפות הממשלה - 3,650 ₪, על-ידי התושבים - 2,200 ₪, ומכספי המועצה - 4,220 ₪.

סעד

32 בשנת 1964/65 הגישה המועצה סעד כלכלי קבוע ל-38 משפחות וסעד בלתי קבוע ל-50 משפחות. עוד טיפלה המועצה בסידור 10 ילדים ושני מבוגרים במוסדות סגורים, והשתתפה בהוצאות החזקתם; ביטוח רפואי ניתן ל-44 משפחות, ומענקי זיקנה וביטוח רפואי אישי - ל-25 קשישים נזקקים.

הדר-השרון

33 ההוצאה לסעד בשנת 1964/65 הסתכמה ב-58,200 ₪ - 9% מהוצאת החקציב הרגיל - וכוסחה: מהשתתפות הממשלה - 37,800 ₪, מהשתתפות קרובים - 4,200 ₪, ומכספי המועצה - 16,200 ₪.

34 - משרד מבקר המדינה העמיד את המועצה על הצורך לרשום בחיקים האישיים את הביקורים הנעשים על-ידי העובדת הסוציאלית בבתיים של הנזקקים, ואח חוצאותיהם.

שירותי דת

35 שירותי הדת ניתנים לחושבי האיזור על-ידי הוועדים המקומיים, והמועצה מעבירה להם את השתתפות הממשלה בשירותים אלה. בתחום המועצה 16 בחי-כנסת ו-4 מקוואות. ליד המועצה חברה קדישא המטפלת בשני בחי-העלמין שבתחום המועצה.

36 בשנת 1964/65 העבירה המועצה לוועדים המקומיים את השתתפות הממשלה בשירותי דת, בסך 30,060 ₪.

אספקת מים

37 החושבים של שמונה ישובי המועצה מקבלים מים מהבארות שבמקומותיהם; לחושבי הכפר עין-שריד (110 צרכנים) מספקת המועצה מים מהבאר שלה שבמקום, על-פי מדידה. בשנת 1964/65 הפיקה המועצה מהבאר 130,720 מ³ מים וסיפקה 122,920 מ³ מים (39,320 מ³ לצריכה ביחית ו-83,600 מ³ לשימוש חקלאי).

38 הוצאת המועצה לאספקת המים הסתכמה בשנת 1964/65 ב-9,330 ₪, וההכנסה - ב-9,350 ₪.

חברה לפיתוח העשיית השרון בע"מ

39 ביולי 1963 הקימה המועצה, יחד עם המועצות המקומיות אבן-יהודה, קדימה ותל-מונד, חברת מניות פרטית בשם "חברה לפיתוח העשיית השרון בע"מ", במטרה לפתח ולנהל מפעלים העשייתיים באזורן. הון המניות הרשום של החברה הוא 75,000 ₪, מחולק ל-5 מניות הנהלה ו-74,995 מניות רגילות, בנות 1 אחת. שתי מניות הנהלה ו-29,998 מניות רגילות הוקצו למועצה האזורית הדר-השרון. ההון הנפרע עד סוף מרס 1965 הסתכם ב-62,700 ₪, מזה שולמו 28,000 ₪ על-ידי המועצה. ראש המועצה חבר במועצה המנהלים בת 5 חברים. העניינים האדמיניסטרטיביים של החברה מנוהלים על-ידי המועצה, המורת 600 ₪ לשנה. מאזני החברה לימים 31.3.64 ו-31.3.65 נמצאים בשלב הכנה; חשבונות החברה לסוף שנת 1964/65 מראים, כי החברה השקיעה 62,000 ₪ בהכשרת קרקע ובהחקנת רשת חשמל ורשת מים, והמליצה בפני מנהל מקרקעי ישראל על חלוקת קרקעות לצורך הקמת מפעלים. בתחום המועצה המקומית תל-מונד הסמוכה, שהיא בעלת מניות בחברה, הוקמו ביה-חרוש לרהיטים ומפעל לייצור חומרים כימיים; בשלב הקמה נמצאו ביה-חרוש לדודי שמש ונגרייה מכנית.

עבודות פיתוח

40 הוצאת המועצה לעבודות פיתוח בשנים 1959/60 עד 1964/65 הסתכמה ב-1,170,300 ₪ (כולל סך 137,100 ₪ שהוצאו על עבודות הפיתוח ושלא נרשמו בחקציבים הבלתי רגילים, ראה להלן). מרבית העבודות בוצעו על-ידי המועצה עצמה.

41 העבודות העיקריות היו:

ל	"	פ
505,750		סלילה כבישים
281,600		הקמת מבני-חינוך
120,000		פרעון מילוח לקונסולידציה
74,200		בניית 2 מרפאות
49,500		מילוח למשכנים בעין-שריד*
40,000		עבודות יזומות
25,000		רכישת קרקע ומבנה למשרד המועצה
16,700		התקנת חשמל
15,000		רכישת מניות של החברה לפיתוח העשיית השרון בע"מ
10,300		הקמת מבני-דח
10,000		עבודות ניקוז

42 * בשנים 1963/64 ו-1964/65 הקימה המועצה קרן לשיקום עין-שריד, בסך 60,000 ₪, למתן מילוח לחושבי עין-שריד מעוטי-יכולת, לשם תשלום דמי קדימה לרכישת דירות. משרד השיכון בונה במקום 46 דירות, וחברה "עמידר" - 20 דירות. עד סוף 1964/65 ניתנו מילוח ל-40 משכנים, לחקופה של 20 שנה, בריבית של 3% לשנה. משרד הפנים השתתף בקרן בסכום של 20,000 ₪.

43 ההוצאה לעבודות הפיתוח מומנה:

250,400		השתתפות בעלי-נכסים
94,900		השתתפות הממשלה
182,100		כספי המועצה
642,900		מילוח
1,170,300	ס"ה	

* כולל 120,800 ₪ ללא מקורות מימון (ראה להלן).

- 44 - מדי שנה בשנה רושמה המועצה בחשבונות חו"ז ו"מקדמות" סכומים ששילמה לקבלנים בעד ביצוע עבודות פיתוח, מבלי להעבירם לתקציב הבלתי רגיל, כנדרש, כך שהרישומים בתקציב הבלתי רגיל אינם מראים את מלוא היקפן של הוצאות הפיתוח; בסוף 1964/65 לא נרשמו בתקציב הוצאות פיתוח בסכום כולל של 120,800 ₪.
- 45 - באפריל 1962 פירסמה המועצה מכרז בדבר קבלת הצעות להקמת שני חדרי-כיתות בבית-הספר בכפר-יעבץ, וקבעה יום 15.5.62 כמועד אחרון להגשת הצעות. ועדת המכרזים דנה בשלוש ההצעות שנחקבלו, והעבודה אמנם נמסרה לזול מבין שלושת המציעים, אולם הביקורת העלה שהצעתו הוגשה ב-22.2.62, לאמור, כחודשיים לפני פירסום המכרז. היקף ההסכם עם הקבלן היה על-סך 20,000 ₪. החשבון הסופי הגיע ל-37,400 ₪, מאחר שלאוחו קבלן נמסרה עבודה של הקמת שהי כיתות נוספות באותו בית-ספר; עבודה נוספת זו לא הוזכרה במכרז, ודבר מסירתה לקבלן לא נדון בוועדת המכרזים, כנדרש.
- 46 הוראות החוק בדבר מכרזים וקבלת הצעות מתירות לרשות מקומית להגדיל את הוצאותיה על-פי חוזה, לגבי פרט שבו - בשיעור שלא יעלה על 20% ממנו, ולגבי הוספת פרטים לחוזה קיים - בשיעור שלא יעלה על 10% מן ההיקף הכספי של החוזה.
- 47 - במרס 1964 פירסמה המועצה מכרז בדבר סלילת כביש פנימי במושב חרוח והכינה מיפרטים מחאימים לכך. במאי 1964 החליטה המועצה למסור לקבלן שזכה במכרז את ביצוע העבודה בהיקף של 50,000 ₪. עוד החליטה המועצה למסור לאוחו קבלן את העבודה של סלילת כביש פנימי בכפר-הס, בהיקף של 40,000 ₪, אף-על-פי שעבודה זו לא נכללה במכרז ובמיפרטים, ודבר מסירתה לא נדון בוועדת המכרזים, כנדרש. החשבונות הסופיים, שהוגשו על-ידי הקבלן ואושרו על-ידי המהנדס, הסתכמו ב-108,880 ₪

הדר-השרון

לגבי הכביש במושב חרות וב-66,270 ל"גבי הכביש בכפר-הס. בחשבון המחייח לכביש במושב חרות נכללו עבודות בהיקף של 21,500 ל"ג, שלא היו כלולות במכרז ובחוזה העבודה. הגדלת היקפן של שתי העבודות ב-115% וב-65%, כסדרן, לא זו בלבד שנעשתה ללא פירסום מכרז חדש וללא אישור מליאח המועצה, אלא היא גם פוגעת בהשגח מטרה שיטת המכרזים.

48 - באוקטובר 1962 פירסמה המועצה מכרז בדבר קבלת הצעות לסלילת כבישים בשלושה ישובים והעבודה נמסרה לחברה שהצעתה הייתה הזולה, בהיקף של 34,000 ל"ג. לחוזה העבודה צורף מחירון, אך לא רשימת הכמויות המשוערות של החומרים והעבודות ולא חישובים שיראו את ההיקף הכספי של העבודה. בדיקת החשבון הסופי העלתה שהמחירים ששולמו לקבלן בעד פריטים שונים היו גבוהים מאלה שנקבעו במחירון - מ-10 עד 22 אג" למ"ר חשתיה ו-1.25 ל"ג למ³ חפירה - ולפי זה שולט לקבלן סכום של כ-1,400 ל"ג מעל למגיע לפי תנאי החוזה. המועצה הודיעה, כי העניין נמצא בבירור עם המהנדס שאישר את החשבון.

משק הכספים

הכנסה והוצאה

49 הכנסת המועצה והוצאתה בשנים 1963/64 ו-1964/65 לפי הפרקים התקציביים, וכן חשבונות האקטיב והפסיב לסוף אותן שנים, מובאים בנספחים.

50 הטבלה הבאה מראה את הכנסת המועצה ואת הוצאתה בשנים 1961/62 עד 1964/65:

הכנסה והוצאה בפועל

51

עודף (+) או גרעון (-)		הוצאה			הכנסה			שנה הכספים
נצבר בסוף השנה	שנתי	ס"ה	קציב בלתי רגיל	קציב רגיל	ס"ה	קציב בלתי רגיל	קציב רגיל	
(9)	(8)	(7)	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
₪	₪	₪	₪	₪	₪	₪	₪	₪
(+) 19,576	(+) 25,403	498,650	109,478	389,172	524,053	109,478	414,575	1961/
(+) 29,635	(+) 10,059	649,164	152,111	497,053	659,223	152,111	507,112	1962/63
(-) 298	(-) 29,933	792,669	259,934	532,735	762,736	259,934	502,802	1963/64
(-) 1,476	(-) 1,178	1,080,167	393,583	686,584	1,078,989	393,583	685,406	1964/65

52 עלייה ההוצאה הרגילה ב-23% בשנת 1964/65 לעומת שנת 1963/64 נובעת בעיקר ממילווח בסך 80,000 ₪ שהמועצה נהנה לוועדים המקומיים וכן מגידול ההוצאות בשירותים חקלאיים (20,000 ₪) בשירותי הזנה והסעת תלמידים (35,000 ₪) ומהוצאות הקמה מבני-דח (20,000 ₪). העלייה של 27% בהכנסה באה בעיקר מהגדלת מענקי הממשלה (75,000 ₪), מהגדלת השחפוח הממשלה ואחרים בשירותים ממלכתיים (50,000 ₪), ומהגברת גביית המסים (14,000 ₪).

עודף וגרעון

53 הגרעון השוטף בסך 30,000 ₪ בקירוב בשנת 1963/64 נעוץ ביצירת הקרן למחן הלוואות קצרות-מועד לוועדים המקומיים (ראה להלן). כאמור לעיל, לא נרשמו, בשנת 1964/65, עבודות פיתוח בסכום של 120,800 ₪ בחשבונות החקציביים ומהצד האחר נרשמה באוחה שנה הוצאה בסך 7,000 ₪, שלמעשה לא הוצאה (ראה להלן), כך שהגרעון השוטף בשנת 1964/65 הגיע למעשה ל-115,000 ₪ בקירוב.

השתתפות הממשלה

54 בשנת 1964/65 כיסתה השתתפות הממשלה (כולל מענק כללי) כמחציה ההוצאה בתקציב הרגיל.

55 אחוז השתתפות הממשלה בשירותים הממלכתיים ועל-ידי מענק כללי, מכלל ההכנסה הרגילה בשנים 1961/62 עד 1964/65 היה בעלייה, כפי שמשחקף מהנתונים הבאים:

האחוז מכלל ההכנסה בתקציב הרגיל	השתתפות הממשלה			שנה הכספים
	ס"ה	מענק כללי	בשירותים ממלכתיים	
%	₪	₪	₪	
39	162,611	53,700	108,911	1961/62
39	196,897	76,500	120,397	1962/63
44	219,960	80,850	139,110	1963/64
48	328,560	147,500	181,060	1964/65

עומס המילווה

56 עומס המילווה (קרן) של המועצה ליום 31.3.65 הסתכם ב-770,154 ₪, סכום השווה ל-112% מההוצאה בתקציב הרגיל לשנת 1964/65. ההוצאה לפרעון מילווה בשנת 1964/65 הסתכמה ב-94,450 ₪, שהן 14% מהתקציב הרגיל של אותה שנה. סכום פרעון המילווה בשנת 1964/65 כולל 80,000 ₪ על-חשבון פרעון מילווה לקונסולידציה, שנזקף להוצאות התקציב הבלתי רגיל. בשנת 1964/65 כיסו הוועדים המקומיים כ-83% מהוצאות התקציב הרגיל לפרעון מילווה.

- 57 - המועצה אינה מנהלה רישום, שיראה את סכומי המילוות שהועברו לוועדים המקומיים, את התשלומים ששילמו על חשבונם ואת עומס המילוות של כל אחד מהם.

כספים וחשבונות

- 58 - בשנת 1961/62 עד 1964/65 הוציאה המועצה בפרקים רבים שבחקיביה סכומים שעלו על ההקצבות המאושרות: בשנת 1961/62 - 16,597 ₪ - 4% מהתקציב המאושר, בשנת 1962/63 - 61,373 ₪ - 13%, בשנת 1963/64 - 27,772 ₪ - 5%, ובשנת 1964/65 - 50,000 ₪ - 7%. כן עברה המועצה בשנת 1962/63 על כלל התקציב המאושר ב-37,414 ₪ - 7% מהתקציב המאושר.
- 59 - בניגוד להוראות החוק העבירה המועצה, בסוף השנים 1963/64 ו-1964/65, חלק מסכומי ההקצבות שבחקיביה שלא נוצלו על-ידיה באותן שנים - לחשבון "פקדונות", דבר שאיפשר לה להשתמש בסכומים אלה בשנים הבאות אחריהן, ללא אישור תקציבי נוסף, כנדרש. סכומים אלה הסתכמו ב-1963/64 ב-12,000 ₪ וב-1964/65 ב-7,000 ₪.
- 60 - בשנת 1963/64 יצרה המועצה, באישור משרד הפנים, קרן בסכום של 30,000 ₪ למחן הלוואות קצרות-מועד לוועדים המקומיים שבתחומה, בריבית של 9% לשנה. בשנת 1964/65 הוציאה המועצה למטרה האמורה סכומים שעלו מעל לסכום הקרן שעמד לרשותה, וסך-הכל ההלוואות מהקרן הגיע, בזמן מסוים, עד 50,000 ₪. בנובמבר 1964 נחנה המועצה למנהל ביח-ספר שמחוץ לתחומה הלוואה בסך 2,000 ₪ לרכישת רכב פרטי, ורשמה אותה בחשבון הקרן אשר, לפי הנאי האישור, אינה מיועדת לכך.
- 61 - נמצאו טפסי רשיונות מלאכה ותעשייה ורשיונות שעשועים ציבוריים, שעליהם הוטבעה חותמת המועצה על-החלק. המועצה אינה מנהלת רישום על

הדר-השרון

מלאי ספסי הרשיונות למלאכות ותעשיות ולשעשועים ציבוריים, כנדרש. המועצה אינה נוהגת לרשום בפנקס השטרות שלה את חנועת השטרות וההמחאות המעותדות המתקבלים מהוועדים המקומיים להבטחת התחייבויותיהם כלפי המועצה.

גביית מסים

62 בשנת 1964/65 גבתה המועצה על-חשבון ארנונות ומס עסקים 71,700 ₪ בקירוב - 93% מהחיוב השנתי ו-60% מכלל החובה.

63 - החלטות המועצה בדבר היטל ארנונת רכוש על פרדסים נושאי-פרי קבעו ארנונת רכוש בשיעור של 3.50 ₪ לדונם לשנים 1959/60 עד 1961/62 ובשיעור של 4 ₪ לדונם לשנים 1962/63 עד 1964/65. המועצה אמנם חייבה את הבעלים הפרטיים של הפרדסים שבחומה בהתאם להחלטותיה, אולם את הוועדים המקומיים של ישוביה חייבה המועצה בארנונת רכוש על פרדסים נושאי-פרי בשיעור של 1.35 ₪ לדונם בלבד. לפי סקר שנערך בשנת 1964/65 על-ידי חברת שיווק נמצא שליש של שטחי הפרדסים נושאי-פרי בידי הוועדים המקומיים. ההפרש לגבי שנת 1964/65 בלבד נאמד ב-20,000 ₪ בקירוב. המועצה הודיעה כי בשנת 1965/66 תחייב את ועדי הישובים בהתאם להיטל שנקבע.

*

*

*

64 מן הדו"ח יוצא שהמועצה האזורית הדר-השרון גילתה פעילות לעזרת הישובים בחומה, אשר עודם בדרך לניהול עצמאי של ענייניהם, וכיצעה גם עבודות פיתוח בהיקף ניכר. במסירת עבודות ציבוריות היא לא תמיד שמרה די הצורך על הוראות החוק ודרישות המינהל התקין, אך מלבד זה עמד ניהול ענייניה בדרך כלל על רמה נאותה.

משרד מבקר המדינה

ירושלים, ח' בחשוון תשכ"ו
3 בנובמבר 1965

נספח א'

הכנתה והוצאה של המועצה
בשנות הכספים 1963/64 ו-1964/65

ה ו צ א ה			ה כ נ ס ה				
1964/65		1963/64	החלק או הפרק	1964/65		1963/64	החלק או הפרק
הוצאה בפועל	הקציב מאושר	הוצאה בפועל		הכנסה בפועל	אומדן מאושר	הכנסה בפועל	
(8)	(7)	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
↗	↗	↗		↗	↗	↗	
			<u>הקציב רגיל</u>				<u>הקציב רגיל</u>
59,393	56,233	49,817	הנהלה כללית				<u>מסים</u>
			<u>שירותים מקובלים</u>	71,622	64,180	54,289	ארנונה
6,665	6,466	5,246	חברואה	907	1,250	872	אגרות
15,376	17,222	12,704	סמירה ובסחון	6,900	6,900	-	מס שבה מקרקעים
11,528	11,500	984	הכנון ובניין	78,351	75,959	52,307	מכסות הוועדים (פרעון מילווה)
52,809	50,414	68,819	נכסים ציבוריים	157,780	148,289	107,468	ס"ה
6,934	5,966	3,786	חגיגות ואירועים	117,475	114,000	72,300	מענק כללי
114,961	114,988	17,258	הסתחפויות (מילווה והקצבות לוועדים)	30,060	28,060	8,550	מענק מיוחד
3,893	3,570	1,204	פיחוח הכלכלה (פרעון מילווה)	147,535	142,060	80,850	ס"ה
35,593	37,492	14,131	שירותים חקלאיים	2,369	1,970	2,042	<u>שירותים מקומיים</u>
3,365	3,600	2,644	שונה	8,793	11,000	7,248	חברואה ופיקוח עירוני
251,124	251,218	126,776	ס"ה	12,888	16,500	1,510	סמירה ובסחון
			<u>שירותים מפלכתיים</u>	17,463	23,742	38,609	הכנון ובניין
240,237	233,446	215,161	חינוך	2,671	1,800	504	נכסים ציבוריים
26,787	41,000	21,340	חרבות	22,074	24,000	7,365	חגיגות ואירועים
10,071	10,450	11,563	בריאות	6,968	3,735	3,113	שירותים חקלאיים
58,205	59,945	55,287	סעד	73,226	82,747	60,391	שונה
30,060	28,060	7,995	דח	226,262	222,030	180,692	ס"ה
365,360	372,901	311,346	ס"ה	21,028	34,865	14,308	<u>שירותים מפלכתיים</u>
			<u>מפעלים</u>	5,847	5,900	5,704	חינוך
9,327	8,430	9,082	מפעל פים	42,009	47,040	42,074	חרבות
130	231	4,506	חשמל	295,146	309,835	242,778	בריאות
9,457	8,661	13,588	ס"ה	9,351	9,900	7,615	סעד
1,250	-	1,208	<u>קרנות</u>	2,368	2,300	3,700	ס"ה
-	30,000	30,000	קרן לרכישת בנייה	11,719	12,200	11,315	<u>מפעל פים</u>
1,250	30,000	31,208	קרן להלוואות קצרות-מועד	-	30,000	-	חשמל (ההזרח מילווה)
			ס"ה	685,406	725,131	502,802	קרן להלוואות קצרות-מועד
686,584	719,013	532,735	ס"ה הקציב רגיל	393,583		259,934	ס"ה הקציב רגיל
393,583		259,934	<u>הקציב בלתי רגיל</u>	1,078,989		762,736	<u>הקציב בלתי רגיל</u>
1,080,167		792,669	ס"ה הקציב רגיל ובלתי רגיל	1,178		29,933	ס"ה הקציב רגיל ובלתי רגיל
			רגיל	1,080,167		792,669	גרעון
1,030,167		792,669	ס"ה				ס"ה

* מזה 20,000 ↗ מענק להקמת מבני-דה ו-10,060 ↗ לשכורות עובדים בעירוני דה.

נספח ב'

חשבון האקטיב והפסיב
(לתאריכים 31.3.64 ו- 31.3.65)

<u>31.3.65</u>	<u>31.3.64</u>	<u>ה פ ס י ב</u>	<u>31.3.65</u>	<u>31.3.64</u>	<u>ה א ק ט י ב</u>
₪	₪		₪	₪	
118,596	54,953	זכאים	57,328	56,925	סדומנים בקופה ובבנקים
108,040	71,983	פקדונות			
97,738	36,390	יחרות מילוח והשתתפויות שטרם הוצאו	38,556	18,738	האוצר - חשבון סילוקין
5,391	4,109	מניות	120,843	68,622	פקדנות
30,000	30,000	קרן להלוואות קצרות-מועד	136,170	48,743	חייבים
			5,391	4,109	מניות
			1,476	298	גרעון
<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>	
359,765	197,435	ס"ה	359,764	197,435	ס"ה
<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>	

מהווה הוצאות פיהוח שטרם נזקפו לחקטיב. פקדנות - 120,843 ₪ :

88,000 ₪ - בנקים ומשרדי מסעלה בעד מילוח שנהאשרו
וכרם נחקלו. חייבים - 136,170 ₪ כולל:

34,451 ₪ - משרדי מסעלה בעד השתתפות בשירותים.

78,988 ₪ - לספקים ולקבלנים ו-3,668 ₪ - מיגורים
בפרעון מילוח. זכאים - 118,596 ₪ כולל:

15,000 ₪ - פקדונות מסחני עין-שריד ו-64,300 ₪ -
מילוח והקצבות המיועדות לוועדים המקומיים על-חשבון
עבודה פיהוח. פקדונות - 108,000 ₪ כולל:

מניות של החברה לפיהוח תעטייה השרון בכך 28,000 ₪,
שנרכשו על-ידי המועצה, לא נכללו במאזניה. מניות - 5,391 ₪ :

עומס המילוח

עומס המילוח (קרן) ליום 31.3.65 הסתכם ב-770,154 ₪.

